

Pfv.II.21.609/2009/7.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a felperesnek az alperes ellen gyermektartásdíj leszállítása iránt a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon 10.P.III.23.052/2007. számon megindított és a Fővárosi Bíróság 50.Pf.632.585/2009/4. számú ítéletével befejezett perében az említett számú jogerős határozat ellen az alperes részéről 27. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. április 27. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint - az ÁFÁ-t is tartalmazó - felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a peres felek házasságát - melyből 1998. március 12-én O., 1999. május 27-én pedig L. utónevű gyermekek születtek - a bíróság 2004. december 6-án jogerős ítéletével felbontotta.

A felek az eljárás során jogerős bírói részegyezséget kötöttek, melynek értelmében a kiskorú gyermekek az édesanyjuknál nyertek elhelyezést és jelen per felperese gyermekenként havi 120.000 forint gyermektartásdíj megfizetését vállalta.

A felperes már 2005-ben kezdeményezte a tartásdíj leszállítását, azonban a bíróság a keresetét elutasította, elsődlegesen a Csjt. 18. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel, azonban megállapítva azt is, hogy a megállapodás megkötése óta a felek körülményeiben bekövetkezett változások egyébként sem érték el a gyermektartásdíj módosításához szükséges mértéket.

A részegyezség megkötésekor a felperes 90%-os mértékben tulajdonosa volt a C. Kft-nek, melyből 2005-ben 26%-ot, 2007-ben további 25%-ot értékesített. Ezt követően a cégben fennálló ügyvezetői tisztsége és az ehhez kapcsolódó juttatások megszűntek, jelenleg a kft. munkavállalójaként dolgozik, havi nettó 235.000 forint fizetésért. A felperes jelenleg is változatlanul 90%-os mértékben tulajdonosa

az I. Kft-nek, ami korábban a felek közös tulajdonát képező B., Sz. utca alatti ingatlant havi 584.000 forint bérleti díjért hasznosítja. A kft. ebből fizeti az ingatlan hiteltörlesztését, a biztosítási díjat és a karbantartási költségeket. A fennmaradó összeget, nyereséget a felperes a társaságból nem veszi ki. A felperes ügyvezető igazgatói tisztséget tölt be továbbá egy szlovákiai cégben is (C. Szlovákia SLO), melynek többségi tulajdonosa a C. Kft. Itt a havi jövedelme 200 euró.

A tartásdíjra vonatkozó jogerős egyezség megkötését követően az alperes körülményeiben lényeges változás következett be. Korábban minisztériumi fogalmazóként 130.000-150.000 forintot keresett, majd 2005. márciusában főosztályvezetői beosztásba került, 330.000 forint nettó fizetéssel, 2008. júniusa óta pedig külképviseleti megbízást lát el B-ben, azóta itt él a gyermekekkel. A havi nettó jövedelme meghaladja a 300.000 forintot, melyhez havi átlagban 600.000 forint adózás alá nem eső és ugyanannyi adóköteles devizaellátmány, vagyis költségtérítés járul. A gyermekekkel kapcsolatos kiadások a magyarországihoz képest növekedtek, ugyanis a megszokott kiadások mellett fedezni kell a nyelvtanulásukat, illetve az iskolai felzárkóztatásukat biztosító különórák díját is. A külföldre költözés óta az alperes változatlanul Magyarországon biztosítja a felperesnek a gyermekekkel való kapcsolattartást, az utazás költségeit kizárólag ő viseli.

A felperes módosított keresetében 2007. január 1-től, a kereset benyújtását megelőző 6 hónapra visszamenő időponttól kezdődően a gyermektartásdíj gyermekenként havi 70.000 forintra történő leszállítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az egyezségkötés óta a körülményeiben kedvezőtlen változás következett be, figyelemmel a felek között 2004-ben létrejött a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó megállapodásra is. Annak érdekében, hogy a magas összegű tartásdíjat fizetni tudja, társasági részesedéseinek egy részét értékesíteni kellett. A cégei egyébként sem nyereségesek. Ugyanakkor az alperes jövedelme jelentősen emelkedett és a gyermekekkel kapcsolatos kiadások csökkentek, mivel már nem járnak költséges magánóvodába.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felek és gyermekek körülményeiben olyan lényeges változás történt volna, ami a tartásdíj leszállítását megalapozná.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jövedelmi viszonyaiban nem következett be olyan negatív változás, az alperes

javára olyan mértékű jövedelememelkedés, illetve a gyermekek szükségleteiben olyan jellegű változás, ami a gyermektartásdíj módosítását lehetővé, illetve szükségessé tenné.

A felperesi vállalkozásokkal összefüggésben az elsőfokú bíróság tényleges vagyonesztést nem látott bizonyítottnak, a felperes továbbra is több gazdasági társaságban érdekelt, részben tulajdonosként, részben alkalmazottként. Nem bizonyította, hogy a cégekben lévő vagyoni részesedések értékesítésére nem a gazdálkodás körében keletkezett érdekek miatt, hanem a gyermektartásdíj fizetése érdekében került sor. Ezért az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes korábbi teljesítőképessége továbbra is fennáll.

A gyermekek szükségleteire vonatkozóan az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy noha a kiskorúak tekintetében a magánóvodával kapcsolatos költségek (gyermekenként havi 50.000 forint) már nem terhelik a szülőket, azonban időközben iskolásokká váltak, ami értelemszerűen magasabb kiadásokkal jár. Noha az alperesi család, a gyermekek külföldi életvitelével járó többletköltségek nem terhelhetők a felperesre, azonban a gyermekek indokolt szükségletei még így is meghaladják a havi 300.000 forintot, figyelemmel arra, hogy az általános bírói gyakorlat szerint a korábban magas életszínvonalat biztosító szülőknek a válást követően is kötelességük ezt gyermekeiknek biztosítani, feltéve, hogy jövedelmi viszonyaik lehetővé teszik.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az O., valamint L. utónevű gyermekek javára fizetendő tartásdíj összegét 2008. június 1-től gyermekenként 80.000 forintra leszállította. Megállapította, hogy 2008. június 1. és 2009. március 31. között a felperesnek gyermekenként 400.000 forint túlfizetése keletkezett, ami - amennyiben a felperes 2009. áprilisában és májusában is fizetett a korábbi egyezség szerint tartásdíjat - gyermekenként további 80.000 forinttal nő, ha pedig e két hónapban tartásdíjat nem teljesített, gyermekenként 160.000 forinttal csökkent. A túlfizetést a felperes 2009. június 1-től a folyó tartásdíjba gyermekenként havi 20.000 forintos részletekben beszámíthatja.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns perbeli tényeket hiányosan vette számba és értékelte, ezért az ítéletében levont jogi következtetése is részben téves.

A peradatokból megállapíthatóan a felek a magyarországi átlagot jóval meghaladó vagyoni viszonyokkal bírnak. Noha e vagyonok pontos értéke a perben nem volt megállapítható, annak behatóbb vizsgálata azonban a gyermektartásdíj elbírálásához nem is volt szükséges. Tény, hogy a felperes több cégben érdekelt mint többségi vagy

kisebbségi tulajdonos, ingatlanvagyonnal is rendelkezik, az alperes pedig a tartásdíjra vonatkozó egyezség megkötését követően a házastársi közös vagyon megosztása során jelentős mobilizálható vagyonhoz jutott, melyből 150.000.000 forintra tett szert, amit részben ingatlanba fektetett, részben bankban helyezett el.

A másodfokú bíróság azonban a per kimenetele szempontjából döntő jelentőségűnek elsősorban azt tekintette, hogy az egyezségkötés óta az alperes jövedelme nagyságrendekkel növekedett. 2008. júniusa óta B-ben teljesít külszolgálatot, mint követségi első titkár. Nettó havi jövedelme a költségtérítéssel együtt mintegy 1.200.000 forint, ami az egyezségkötéskori havi 130.000-150.000 forintos nettó keresethez képest majdnem tízszeres emelkedést jelent. Ezt - különösen tekintettel a költségtérítésre - az elsőfokú bíróság az alperesi jövedelem értékelése során nem vette figyelembe, noha a költségtérítés azt a célt szolgálja, hogy az alperesi család külföldi megélhetési költségeit fedezze, vagy ahhoz jelentősen hozzájáruljon.

Túlzó összegben határozta meg ugyanakkor az elsőfokú bíróság a perbeli gyermekek szükségleteit, amikor azokat gyermekenként havi 300.000 forintnál magasabbnak ítélte. A másodfokú bíróság a peradatokat értékelve gyermekenként havi 80.000 forint felperesi hozzájárulást látott szükségesnek, és egyben elegendőnek 2008. június 1-től, az alperes külföldi kiküldetésének kezdetétől és a korábbi egyezség szerinti tartásdíjat ennek megfelelően szállította le. A túlfizetés összegét a felperes a Ptk. 297. §-ának (1) bekezdése alapján - részletekben - jogosult a folyamatos tartásdíjba beszámítani.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását, másodlagosan pedig a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és jogszabályoknak megfelelő új ítélet meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. §-ának (4)-(5) bekezdését, a 206. § (1) bekezdését, a 221. §-t, a Csjt. 1. §-ának (2) bekezdését, a 69. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 297. §-ának (1) bekezdését.

Az alperes szerint a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a perbeli gyermekek mindenekfelett álló érdekét, amikor a tartásdíj leszállításáról döntött, a felperes ugyanis jövedelmi viszonyai alapján változatlanul képes lenne a korábbi egyezség szerinti tartásdíj fizetésére. Ezzel összefüggésben a bíróság nem vizsgálta a felperes tényleges jövedelmi helyzetét, nem értékelte, hogy milyen ingatlanban lakik, milyen járművet használ, mennyi időt tölt külföldön, nem kérte be több évre visszamenőleg a jövedelmére vonatkozó adatokat. A másodfokú bíróság csak azt rögzítette, hogy a

felperes jövedelme ugyan pontosan nem volt meghatározható, de az az átlagot meghaladja. Erre figyelemmel azonban a tartásdíj leszállítására nem kerülhetett volna sor a felperes életkörülményeinek, vagyoni viszonyainak hivatalból történő részletes vizsgálata nélkül.

A másodfokú bíróság - amikor megállapította, hogy az alperes jövedelme mintegy tízszerese a korábbiénak, és erre tekintettel a tartásdíjat leszállította - számtalan tényt nem vett figyelembe. 2003-ban, az egyezségkötés időpontjában ugyanis az alperes nemcsak a minisztériumi fizetésével rendelkezett, hanem a Sz. utcai ingatlan bérleti díjának felével és családi, baráti kölcsönökkel is. Így 2003-ban a havi bevétele összesen mintegy 800.000 forintot tett ki. A jelenlegi jövedelme pedig 2009-ben csökkent, mivel havonta nettó 230 euróval kevesebb költségtérítésben részesül.

A másodfokú bíróság nem vette figyelembe a gyermekek természetben történő ellátásával, gondozásával járó felelősséget és feladatokat sem.

A gyermekek szükségletei körében a másodfokú bíróság nem volt tekintettel arra, hogy annak gyermekenként a 300.000 forintot meghaladó mértékét 2004-ben, az egyezségkötés során a felperes is elismerte, korábban írásban maga is 1.150.000 forintra tette az alperes és gyermekei havi kiadásait. A bíróság nem vizsgálta, elemezte a gyermekek 2004. évi szükségleteit, és ehhez képest a bekövetkezett változásokat. Nem volt tekintettel arra sem, hogy a gyermekek és a felperes kapcsolattartásával összefüggő havi 200.000 forintot kitevő kiadásokat, így a repülőjegyek árát kizárólag az alperes fedezi. Ilyen költségek 2004-ben értelemszerűen fel sem merülhettek.

Az alperes szerint a másodfokú bíróság a tartásdíj leszállításával összefüggésben indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Ítélete megalapozatlan feltételezéseken alapul.

A felülvizsgálati kérelmében az alperes támadta a túlfizetett tartásdíj beszámítására vonatkozó ítéleti rendelkezést is, mivel álláspontja szerint az erre vonatkozó, a Ptk. 297. § (1) bekezdése szerinti rendelkezés jelen esetben nem alkalmazható, mivel a jogerős ítélet meghozataláig a korábbi egyezség szerinti tartásdíj fizetést kellett teljesíteni. A már kifizetett tartásdíjat az alperes egyébként is felhasználta a gyermekek ellátása során.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Álláspontja szerint az a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályokba nem ütközik.

A másodfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével hozta meg kellően megindokolt döntését. A tartásdíj mértékét a felperes igazolt nettó jövedelme figyelembevételével határozta meg. Az alperesi állítással szemben a felperes soha sem ismerte el a gyermekekkel kapcsolatos luxuskiadások jogosságát, a gyermekekénti 300.000 forintos igény indokoltságát.

A tartásdíj leszállítását az alperes jövedelmének, teljesítőképességének igazolt, jelentős emelkedése tette indokolttá a Csjt. 69. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel, tekintettel a gyermekek indokolt szükségleteire.

A kapcsolattartás költségeivel összefüggésben a felperes hangsúlyozta, hogy a külföldi tartózkodás egyedül az alperes döntése volt, ennek konzekvenciáit - így a kapcsolattartás költségeit - viselnie kell.

A felperes szerint nem helytálló az alperesi felülvizsgálati kérelem a tartásdíj beszámításával kapcsolatban sem, annak ugyanis - a gyermektartásdíj túlfizetésére tekintettel - a Ptk. 297. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a PK 34. számú állásfoglalásra is, helye volt.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Csjt. 69/A. §-ának (1) bekezdése szerint a szülő a saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll.

A Csjt. 69/C. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tartásdíj összegét gyermekeként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15-25%-ában kell megállapítani. A gyermektartásdíj meghatározásánál is figyelemmel kell lenni - többek között - a gyermek tényleges szükségleteire és mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyaira.

A Csjt. 69. §-ának (1) bekezdése szerint ha a közös egyetértéssel vagy bírói ítélettel megállapított rokon tartás megállapításának alapjául szolgáló körülményekben lényeges változás állott be, a tartás mértékének megváltoztatását vagy a tartás megszüntetését lehet kérni.

A fentiekre figyelemmel a kiskorú gyermek tartásához mindkét szülő köteles hozzájárulni, az őt gondozó szülő elsősorban természetben, míg a különélő szülő pénzben. A szülők hozzájárulásának mértéke azonban nem feltétlenül azonos, jövedelmi-vagyoni viszonyaikra tekintettel, azzal arányosan kötelesek biztosítani kiskorú, tartásra szoruló gyermekük indokolt szükségleteit.

Ennek megfelelően jártak el a peres felek, amikor 2004. május 26-án a gyermektartásdíjra vonatkozó jogerős egyezséget megkötötték és a felperes magas összegű, gyermekenként havonta 120.000 forint tartásdíj megfizetését vállalta. Ebben az időszakban ugyanis a felperes már sikeres vállalkozó volt, ugyanakkor az alperes ehhez képest lényegesen kisebb mértékű jövedelmet ért el mint minisztériumi fogalmazó.

A felülvizsgálati kérelmében az alperes ugyan azt állította, hogy az egyezségkötés időszakában a tényleges havi jövedelme mintegy 800.000 forintot tett ki, ugyanis a köztisztviselői keresete mellett a Sz. utcai ingatlan bérleti díjának felével is rendelkezett, valamint tetemes összegű családi, baráti kölcsönt is kapott minden hónapban, azonban az egyezségkötés során erre vonatkozóan még utalás sem történt, és a tartásdíj alapjául egyébként is elsődlegesen az érintettek munkaviszonyból, illetve más hasonló, tartós jogviszonyból származó jövedelme vehető figyelembe, tekintettel az egyéb bevételek sokszor bizonytalan jellegére. Jelen esetben is, az egyezségkötést követő évben a Sz. utcai ingatlan a felperes, illetve a felperesi vállalkozás tulajdonába került, így abból az alperesnek jövedelme már nem is származhatott.

A fentiekén túlmenően az alperes csak állította, de nem bizonyította, hogy az egyezségkötés időszakában a felperes gyermekenként 300.000 forintos szükségletet elismert volna. Ennek igazolására az alperes által 17/A/1. szám alatt csatolt, alá nem írt feljegyzés nem volt alkalmas.

A kifejtettek azt támasztják alá, hogy amikor a felek 2004-ben a tartásdíjra vonatkozó egyezséget megkötötték, a felperes a gyermekek szükségleteire, illetve az alperes teljesítőképességére (minisztériumi fizetésére) tekintettel a feleségénél jóval nagyobb arányban vállalt hozzájárulást a gyermekek tartásához.

A 2004. évi, a gyermektartásdíj megváltoztatása szempontjából bázis-állapotnak tekintendő időponthoz képest a peres felek, illetve kiskorú gyermekeik körülményeit vizsgálva helyesen mutatott rá az első-, valamint a másodfokú bíróság arra, hogy a felperes jövedelmi-vagyoni helyzetében, életkörülményeiben nem történt olyan jellegű érdemi változás sem pozitív, sem negatív irányban, ami a tartásdíj módosítását indokoltá tette volna. A felperes változatlanul több cégnek többségi, illetve kisebbségi tulajdonosa, ügyvezetője. Bár korábban úgy nyilatkozott, hogy a C. Kft.-ben fennálló üzletrészből azért kellett eladnia meghatározott hányadokat, hogy tartásdíj fizetési kötelezettségét teljesíteni tudja, ezzel szemben a 2008. november 4-i tárgyaláson már úgy nyilatkozott, hogy 2005-ben T-n 54.000.000 forintért ingatlant vásárolt és ezért adta el a cégbeli részesedését. A felperes

változatlanul kedvező anyagi helyzetét - többek között - az is alátámasztja, hogy a szlovákiai cégben betöltött ügyvezetői tisztségéből származó havi 200 eurós fizetését csak „jelképes összegnek” tekinti, amit fel sem vesz (23. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

Helyesen, a rendelkezésre álló peradatok pontos ismeretében, döntését részletesen megindokolva (másodfokú ítélet 2-3. old.) mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy az alperes körülményeiben, jövedelmében bekövetkezett lényeges változás, az alperes keresetének mintegy tízszeres emelkedése tette indokolttá a felperes tartásdíj fizetési kötelezettségének leszállítását, tekintettel arra, hogy az alperes a korábbinál jelentősebb mértékben tud hozzájárulni kiskorú gyermekei tartásához, szükségleteinek kielégítéséhez. Miután a gyermekek arányos eltartása az alperes követségi első titkári jövedelméből megfelelően biztosítható, a másodfokú bíróság a felperesi hozzájárulás mérséklése során nem is volt figyelemmel arra, hogy az alperes a tartásdíjra vonatkozó egyezség megkötését követően a házastársi közös vagyon megosztása során mintegy 150.000.000 forint vagyoni értékhez jutott.

A peradatokból megállapíthatóan a felperes és az alperesi családi egyaránt kiemelkedően magas színvonalon él, a magyarországi viszonyokhoz képest luxuskörülmények között. Ugyanez volt a helyzet abban az időszakban is, amikor a felperes és az alperes házassága még fennállt, és közösen gondoskodtak gyermekeik magas színvonalú ellátásáról, így pl. magánóvodába járatták őket. Erre tekintettel indokolatlan, hogy a gyermekek ellátásában, szükségleteik kielégítésében kedvezőtlen változás következzen be. A több évtizedes bírói gyakorlat értelmében ugyanis a szükséges tartás nem jelent szűkös tartást, nem korlátozható a létminimumra (BH 1981/6/233.), a gyermekek tényleges szükségletét, megfelelő életvitelét kell biztosítani.

Ennek megfelelően járt el a másodfokú bíróság, amikor megállapította, hogy ugyan a perbeli gyermekek szükségletei az utóbbi években a korábbiakhoz képest emelkedtek, azok azonban semmiképpen sem érik el az elsőfokú bíróság által hivatkozott, gyermekenkénti 300.000 forintot. A másodfokú bíróság a tartásdíj összegét az eset összes körülményét figyelembe véve a kiskorú gyermekek korához, szükségleteihez, illetve a felek teljesítőképességéhez igazodva mérlegeléssel állapította meg és a Pp. 206. §-ának megfelelően megállapított tényállás - ha az nem iratellenes, nem kirívóan okszerűtlen és logikai ellentmondást sem tartalmaz - a felülvizsgálati eljárásban nem támadható, ahogyan jelen esetben sem.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben helyesen, a jogszabályoknak megfelelően döntött a másodfokú bíróság akkor is, amikor a tartásdíj 2008. június 1-jei, tehát visszamenő hatályú leszállításáról döntött és a 2008. június 1. és 2009. március 31. közötti időszakban túlfizetett tartásdíjnak a folyó tartásdíjba való beszámításáról rendelkezett. A Ptk. 297. §-ának (1) bekezdése ugyanis túlfizetés esetén helyt enged beszámításnak tartási, életjáradéki és baleseti járadék követeléssel szemben is, (ezt erősíti meg a PK 34. sz. állásfoglalása), a gyermektartásdíj hat hónapra visszamenőleges leszállításának pedig a Pp. 230. § (3) bekezdésére figyelemmel helye volt.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően őt kötelezte a Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati eljárási költségének viselésére.

Budapest, 2010. április 27.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő